

TRAIL

Mācies savā valodā: daudzvalodu starpvalstu apmācība ES civiltiesībās
un komercietībās

882079 — TRAIL — JUST-AG-2019 / JUST-JTRA-EJTR-AG-2019

D4.1 – Izplatīšanas materiāls

BUKLETS

par ES tiesību standartiem

Satura rādītājs

Kopsavilkums	3
Eiropas procedūras	4
Regula Nr. 861/2007 - Eiropas maza apmēra prasību procedūra	4
Regula Nr. 1896/2006 – Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra	7
Regula Nr. 655/2014 – Eiropas konta apķīlāšanas rīkojuma procedūra	9
Maksātnespēja	12
Regula 2015/848 – Maksātnespējas procedūras	12
Publiskie dokumenti	14
Regula 2016/1191 – Publiskie dokumenti (brīva dokumentu aprīte)	14

Kopsavilkums

ES finansētajā projektā *Mācies savā valodā: daudzvalodu starpvalstu apmācība ES civiltiesībās un komerciesībās – TRAIL* apmācīti 175 juristi (advokāti), notāri un tiesu izpildītāji no Grieķijas, Kipras, Igaunijas, Latvijas un Polijas, kā arī 16 pasniedzēji ES civiltiesībās un komerciesībās, izmantojot piecus daudzvalodu starptautiskus apmācības seminārus. Šo semināru rīkošanu un projektu kopumā koordinēja Eiropas Konstitucionālo tiesību centrs – Themistocles and Dimitris Tsatsos Fonds (GR) sadarbībā ar Tallinas Universitāti (EE), Atēnu Universitāti (GR), Kipras Universitāti (CY), Silēzijas Universitāti (PL) un Latvijas Universitāti (LV). Projektu atbalsta 16 profesionālās asociācijas iesaistītajās valstīs.

Apmācības semināros dalībnieki apmācīti saistībā ar šādiem pieciem ES normatīvajiem aktiem: Regula Nr. 655/2014, ar ko izveido Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma procedūru; Reģistru savstarpējās savienojamības sistēma (BRIS), kas sākotnēji izveidota ar Direktīvu 2012/17/ES; Regula 848/2015 par maksātnespējas procedūrām (pārstrādāta redakcija); Regula 2015/2421, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 861/2007, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, un Regulu (EK) Nr. 1896/2006, ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru; un Regula 2016/1191 par atsevišķu publisku dokumentu uzrādīšanas prasību vienkāršošanu Eiropas Savienībā.

Šajā bukletā ir apkopoti augstākminētajos normatīvajos aktos ietvertie galvenie standarti, kuru mērķis ir sniegt viegli lietojamus, pārskatāmus norādījumus praktiķiem viņu ikdienas darbā. Šie normatīvie akti attiecas uz trīs plašām tematiskām jomām, kā tos identificējušas projekta zinātniskās un apmācības komitejas. Šīs jomas ir šādas: (1) Eiropas procedūras, kas ietver Regulu (EK) Nr. 861/2007, Regulu 655/2014 un Regulu (EK) Nr. 1896/2006; (2) Maksātnespēja, kas ietver Regulu 848/2015; un 3) Publiskie dokumenti, kas ietver Regulu 2016/1191 un Regulu 2015/2421 saistībā ar tās regulējuma elementiem, kas attiecas uz dokumentu apriti.

Sagatavojuši: Dr. George Kontis, Dr. Aare Kruuser, Dr hab. Maciej De Abgaro Zachariasiewicz.

Rediģējusi: Zoi Anna Kasapi LL.M. (CECL).

Eiropas procedūras

Regula Nr. 861/2007 - Eiropas maza apmēra prasību procedūra

Regulas mērķis: radīt vienkāršotu un paātrinātu rakstisku procedūru maza apmēra pārrobežu prasību tiesvedībai. Šāds regulējums samazina izmaksas un nodrošina, ka vienā ES dalībvalstī pieņemtie tiesu nolēmumi ir automātiski izpildāmi citā ES dalībvalstī.

Ar regulu nodibinātā procedūra pieejama tiesvedības pusēm kā alternatīva tiesvedībai, kas pastāv atbilstoši ES dalībvalsts nacionālām tiesībām.

Regulas piemērošanas joma: šī regula attiecas uz pārrobežu civillietām un komercietām, kā definēts regulas 3.pantā, ja prasības summa nepārsniedz 5 000 *euro*, neņemot vērā procentus, izdevumus un izmaksātas summas. Tā vienīgi attiecas uz tiesvedību pēc būtības.

➤ Šo regulu nepiemēro lietām par:

- a) fizisko personu juridisko statusu vai tiesībspēju un rīcībspēju;
- b) īpašumtiesībām, kas izriet no laulības attiecībām vai attiecībām, kuru ietekmi saskaņā ar šādām attiecībām piemērojamiem tiesību aktiem uzskata par pielīdzināmu laulības ietekmei;
- c) uzturēšanas saistībām, kas izriet no ģimenes, vecāku un bērnu, laulības vai radniecības attiecībām;
- d) testamentiem un mantošanu, tostarp uzturēšanas saistībām, kas rodas nāves gadījumā;
- e) bankrotu, ar maksātnespējīgu uzņēmējsabiedrību vai citu juridisko personu likvidāciju saistītām procedūrām, tiesas rīkojumiem, mierizlīgumiem un līdzīgām procedūrām;
- f) sociālo nodrošinājumu;
- g) šķīrējtiesu;
- h) darba tiesībām;
- i) nekustama īpašuma īri, izņemot naudas prasījumiem; vai
- j) privātās dzīves un personas tiesību aizskārumiem, tostarp neslavas celšanu.

➤ Regulas kontekstā pārrobežu lietas ir definētas kā strīdi, kuros vismaz vienas puses domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir vienā dalībvalstī un kompetentā tiesa ir izveidota citā dalībvalstī. Tādējādi, strīds, kurā viena no pusēm dzīvo tajā pašā dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, bet otra puse dzīvo trešā valstī, neietilpst šīs regulas piemērošanas jomā.

Procedūra

Prasītājs uzsāk rakstveida procedūru, nosūtot tiesai, kas izskatīs lietu, aizpildītu prasības pieteikuma standarta A veidlapu (regulas I pielikums), tostarp visus attiecīgos dokumentus. Pieteikumu var iesniegt elektroniski, ja kompetentā tiesa tos pieņem.

Visām oficiālajām veidlapām jābūt valodā, ko lieto tiesa, un, iespējams, būs jātulko citi dokumenti.

Tiesa var:

- a) pieprasīt papildu informāciju, precizējumus vai labojumus sākotnēji iesniegtajam prasības pieteikumam, izmantojot standarta B veidlapu (regulas II pielikums);
- b) atteikties pieņemt pieteikumu, ja prasība ir klaji nepamatota vai ja pieteikuma iesniedzējs noteiktajā termiņā nesniedz papildu informāciju;
- c) piekrist izskatīt lietu mutiski, ja uzskata, ka nav iespējams taisīt spriedumu, tikai pamatojoties uz rakstiskiem pierādījumiem.

Tiesa izskata lietu, nosūtot atbildētājam prasības pieteikumu un standarta C atbildes veidlapu (regulas III pielikums) 14 dienu laikā no pienācīgi aizpildītas prasības pieteikuma veidlapas saņemšanas.

Atbildētājs:

- a) atbild tiesai 30 dienu laikā. Viņa atbilde tiek nosūtīta prasītājam 14 dienu laikā;
- b) var atbildēt, ka ne-naudas prasības summa pārsniedz 5000 *euro* apmēru. Tiesa izlemj, vai šis apgalvojums ir pamatots. Ja nav pamatots, lietas izskatīšana turpinās. Šādā situācijā lieta tiek izskatīta atbilstoši attiecīgās valsts tiesībām.

Advokāta vai cita profesionāla jurista pārstāvība nav obligāta. Pusēm ir tiesības saņemt gan praktisku palīdzību veidlapu aizpildīšanā, gan vispārēju informāciju par Eiropas maza apmēra prasību procedūras piemērošanas jomu un atbildīgām tiesām. Šo informāciju sniedz bez maksas.

Tiesa pieņem spriedumu 30 dienu laikā no atbildētāja vai prasītāja atbildes saņemšanas dienas, ja vien:

- a) neieprasa no pusēm papildu informāciju par prasību;
- b) neiegūst pierādījumus, izmantojot vienkāršāko pierādījumu iegūšanas metodi, kas rada vismazāk apgrūtinājumu;
- c) nezaicina puses uz mutisku lietas izskatīšanu, izmantojot distances saziņas tehnoloģiju, piemēram, video vai telekonferenci, ja iespējams, lai gan var pieprasīt personu fizisku klātbūtni.

Tiesa, kad vien iespējams, cenšas panākt pušu izlīgumu.

Tiesa piemēro tās ES dalībvalsts nacionālās procesuālās tiesības, kurā lieta tiek izskatīta, ja vien konkrēto jautājumu neregulē regula.

Tiesas spriedums ir izpildāms neatkarīgi no nacionālajās tiesībās paredzētās pārsūdzības.

Dokumenti un spriedumi tiek piegādāti pa pastu vai elektroniski, un to saņemšana apstiprināta.

Izdevumi

Tiesas nodevas nav:

- a) nesamērīgas un nav lielākas nekā tiesas nodevas, ko konkrētajā ES dalībvalstī iekasē par valsts vienkāršotajām tiesas procedūrām;
- b) tās var samaksāt, jo sevišķi personas citā ES dalībvalstī, izmantojot distances norēķinu metodes kā bankas pārskaitījums; maksājums ar kredītkarti vai debetkarti; vai tiešs debets no prasītāja bankas konta.

Zaudējusī puse sedz tiesvedības izmaksas, taču tās netiek piespriestas, ja radušās bez vajadzības vai ir nesamērīgas salīdzinājumā ar prasību.

Regulas noteikumi neierobežo nacionālos normatīvos aktus, saskaņā ar kuriem, ja pusei spriedums ir vienīgi daļēji labvēlīgs, nacionālā tiesa var piespriest katrai tiesvedības pusei segt savus procesuālos izdevumus pašai vai sadalīt šos izdevumus starp šīm pusēm.

Tiesas nolēmuma pārskatīšana

Tiesas sprieduma pārskatīšana ir iespējama, ja atbildētājs:

- a) nesaņēma prasības pieteikuma veidlapu vai pavēsti uz mutisku uzklauššanu pietiekami savlaicīgi, lai sagatavotu savu aizstāvību;
- b) nevarēja apstrīdēt prasību nepārvaramas varas (vai ārkārtēju apstākļu) dēļ bez viņa paša vainas;
- c) iesniedz pieteikumu pārskatīšanai 30 dienu laikā pēc sprieduma.

Pārskatīšana ir autonomas Eiropas tiesiskās aizsardzības līdzeklis, ko var izmantot gadījumos, kad nacionālās tiesības neparedz pārsūdzību. Ja nacionālās tiesības paredz šādu pārsūdzību un atbildētājs neizmanto šo iespēju, pārskatīšanas prasība ir nepieņemama.

Kompetentā tiesa, kas izdevusi lēmumu, var pieņemt vai noraidīt pārskatīšanu. Noraidīšanas gadījumā lēmums saglabā savas juridiskās sekas. Ja tiesa piekrīt tiesiskās aizsardzības līdzeklim, lēmums tiek atcelts un tā juridiskās sekas ar atpakaļejošu spēku tiek anulētas.

Tiesas spriedumu izpilde

Tiesas spriedumi ir izpildāmi jebkurā ES dalībvalstī, un tie ir jāpiegādā bez maksas, pievienojot standarta D veidlapu (IV pielikums) attiecīgajā ES valodā, ja to pieprasa viena no pusēm.

Izpildes dalībvalsts tiesa atsaka tiesas sprieduma izpildi pēc atbildētāja iesniegta pieteikuma, ja tas ir pretrunā agrākam kādas ES dalībvalsts vai trešās valsts spriedumam ar nosacījumu, ka:

- a) agrākais spriedums ir pieņemts par to pašu jautājumu un starp tām pašām pusēm;
- b) agrākais spriedums ir pieņemts izpildes dalībvalstī vai atbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi, lai to atzītu izpildes dalībvalstī; un
- c) nesamierināmība nav bijusi un nav varējusi būt par iemeslu iebildumam dalībvalstī, kurā pieņemts spriedums Eiropas procedūrā maza apmēra prasībā.

Ja kāda puse ir apstrīdējusi vai lūgusi pārskatīt spriedumu, izpildes dalībvalsts tiesa var arī:

- a) ierobežot izpildes procedūru tikai ar aizsardzības pasākumiem;
- b) saistīt izpildi ar nosacījumu sniegt nodrošinājumu, kādu tā nosaka; vai
- c) ārkārtas apstākļos pārtraukt izpildes procedūras.

Sprieduma izpildi reglamentē izpildes dalībvalsts normatīvie akti.

Regula Nr. 1896/2006 – Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra

Regulas mērķis: vienkāršot, paātrināt un samazināt tiesāšanās izdevumus lietās, kurās iesaistīta vairāk kā viena ES dalībvalsti, izveidojot Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru attiecībā uz neapstrīdētiem finanšu prasījumiem un atļaujot brīvu apriti Eiropas maksājuma rīkojumiem, kuri atzīstami un izpildāmi visās ES dalībvalstīs

Regulas piemērošanas joma: Eiropas maksājuma rīkojuma (EMR) procedūra attiecas uz visām civillietām un komercietām, ja vismaz viena no pusēm dzīvo citā ES dalībvalstī, nevis tajā, kurā ir iesniegts rīkojuma pieteikums. EMR tiek izsniegts vienīgi tad, ja prasījums ir mantisks, noteikts, atspoguļots konkrētā naudas izteiksmē un ir izpildāms ne vēlāk kā brīdī, kad iesniegts pieteikums EMR.

Šī procedūra neattiecas uz noteiktiem gadījumiem:

- (a) nodokļu, muitas vai administratīvās lietas;
- (b) valsts atbildība, kas radusies no darbības vai bezdarbības, īstenojot valsts varu;
- (c) īpašuma tiesības, ko rada laulāto attiecības, testaments un mantošana;
- (d) bankrots, tiesvedība saistībā ar maksātnespējīgu uzņēmēj sabiedrību vai citu juridisku personu likvidāciju, tiesas rīkojumi, mierizlīgumi vai analogas procedūras;
- (e) sociālais nodrošinājums;
- (f) prasījumi, kas izriet no ārpuslīgumiskajām saistībām, ja vien puses par tiem nav noslēgušas nolīgumu vai nav notikusi parāda piedzīšana, vai tie nav saistīti ar nomaksātiem parādiem, kas izriet no kopīpašuma tiesībām.

Procedūra

Pieteikuma iesniegšana

Šī regula satur standarta veidlapu, kuru iesniedz tiesai EMR izdošanai.

- Prasībai ir jābūt konkrētā summā, kas bija jāsamaksā pieteikuma iesniegšanas brīdī.
- Tiesu jurisdikciju nosaka noteikumi, kas paredzēti Regulā (EK) Nr.1215/2012 par tiesas nolēmumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās. Jēdziens “tiesa” tiek tulkots autonomi un var būt jebkura kompetenta valsts iestāde.
- Tiesa, kas saņēmusi pieteikumu, pēc iespējas ātrāk pārbauda, vai dažādās prasības (lietas pārrobežu raksturs civillietās un komerclietās, tiesas jurisdikcija utt.) ir izpildītas, kā arī prasījums ir pamatots un pieņemams. Tiesa dod pieteikuma iesniedzējam iespēju papildināt vai labot savu pieteikumu, ja vien tas nav acīmredzami nepamatots vai nepieņemams.
- Tiesa informē pieteikuma iesniedzēju par pieteikuma noraidīšanas iemesliem. Tādā gadījumā pārsūdzības tiesību nav, taču prasītājs var iesniegt jaunu pieteikumu EMR vai izmantot citu procedūru, kas pieejama saskaņā ar ES dalībvalsts normatīviem aktiem.

EMR izdošana

Ja prasības ir izpildītas, tiesa izdod EMR pēc iespējas ātrāk un parasti 30 dienu laikā no brīža, kad iesniegts pieteikums EMR (neietverot laiku, kas bija nepieciešams pieteikuma papildināšanai, labošanai vai grozīšanai). EMR tiek izdota, pamatojoties vienīgi uz prasītāja sniegto informāciju, ja prasība šķiet pamatota. Ja atbildētājs nav iesniedzis paziņojumu par iebildumu tiesā, kas izdevusi EMR, EMR tiek automātiski atzīts un izpildīts citās ES dalībvalstīs bez turpmākas iespējas iebilst pret tā atzīšanu (tas tiek uzskatīts par nodibinātu starp pusēm).

Izpildes procedūras reglamentē tās ES dalībvalsts normatīvie akti, kurā tiek pieprasīta EMR izpilde. ES dalībvalsts kompetentā tiesa pēc atbildētāja pieprasījuma var noraidīt izpildi, ja EMR ir pretrunā agrākam lēmumam vai rīkojumam, ko iepriekš izdevusi jebkura cita ES dalībvalsts vai trešā valsts, ar noteikumu, ka nesavienojamība nebija izvirzīta kā iebildums EMR izdošanas procedūrā.

EMR piegādāšana

EMR piegādā atbildētājam saskaņā ar tās ES dalībvalsts normatīviem aktiem, kurā jāveic piegāde. Iespējamās EMR piegādāšanas metodes ar vai bez atbildētāja apstiprinājuma saņemšanas ir izklāstītas regulā, kuras ietver piegādāšanu, ko veic kompetenta persona, piegādāšanu pa pastu vai piegādāšanu elektroniski.

Iebildums pret EMR

Atbildētājs var iesniegt paziņojumu par iebildumu tiesā, kas izdevusi EMR. Tas jānosūta 30 dienu laikā pēc EMR piegādes. Ja atbildētājs iesniedz paziņojumu par iebildumu, tiesvedība turpinās tās ES dalībvalsts kompetentajās tiesās, kurā EMR izdots, ja vien prasītājs nav skaidri lūdzis tādā gadījumā izbeigt tiesvedību.

Atbildētājs var lūgt EMR pārskatīšanu kompetentā tiesā pēc tam, kad beidzies 3 mēnešu termiņš paziņojuma par iebildumu iesniegšanai, ja:

- pavēste tika nogādāta bez atbildētāja apstiprinājuma saņemšanas un pavēstes piegāde nenotika savlaicīgi no atbildētāja neatkarīgu apstākļu dēļ, neļaujot viņam sagatavoties aizstāvībai;
- atbildētāju no iebildumu izteikšanas pret prasījumu kavēja nepārvaramas varas apstākļi vai ārkārtas apstākļi, kas nav radušies viņa vainas dēļ;
- maksājuma rīkojums ir izdots acīmredzami aplami.

Ja tiesa noraida atbildētāja pieteikumu, EMR paliek spēkā. Ja, no otras puses, tiesa nolemj, ka pārskatīšana ir pamatota, EMR kļūst par spēkā neesošu un strīdu pēc tam var atrisināt kompetentās ES dalībvalsts tiesas.

Pārskatīšana no nacionālo tiesu puses

Kompetentā ES dalībvalsts tiesa, kas izdevusi EMR, var to pārskatīt:

- a) ja EMR nav izdota saskaņā ar regulas noteikumiem;
- b) ja EMR ir pasludināts par izpildāmu, lai gan tas nav likumīgi piegādāts atbildētājam saskaņā ar nacionālo tiesību procesuālajām prasībām vai regulas noteikumiem;
- c) ārkārtējos apstākļos, nepārvaramas varas gadījumos.

Izdevumi

Tiesas nodevas EMR procedūrā nosaka nacionālās tiesas saskaņā ar nacionālo tiesību noteikumiem ar nosacījumu, ka šie noteikumi nav mazāk labvēlīgi par tiem, kas reglamentē līdzīgas nacionālās prasības, un nepadara par praktiski neiespējamu vai pārmērīgi sarežģītu tiesību izlietošanu, kuras paredzētas Eiropas Savienības tiesībās.

Regula Nr. 655/2014 – Eiropas konta apķīlāšanas rīkojuma procedūra

Regulas mērķis: atvieglot parādu piedziņu starp ES dalībvalstīm civillietās un komerclietās, ieviešot jaunu procedūru, kas ļauj vienas ES dalībvalsts tiesai apķīlāt līdzekļus parādnieka bankas kontā citā ES dalībvalstī.

Regula: a) piedāvā vienotu procesu kreditoriem, lai panāktu bankas konta arestu; b) samazina tiesvedības izdevumus un kavējumus, kas saistīti ar bankas konta arestu; c) atvieglo izpildes procesu Eiropas Savienībā; d) atvieglo parādu piedziņu saimnieciskās darbības veicējiem; un e) neļauj parādniekiem slēpt savus aktīvus pirms kreditors ir saņēmis izpildāmu rīkojumu.

Regulas piemērošanas joma: piemērojama naudas prasījumiem civillietās un komerclietās saistībā ar pārrobežu lietām, izņemot:

- a) ieņēmumu, muitas vai administratīvās lietas un sociālo nodrošinājumu;
- b) valsts atbildību, kas radusies no darbības vai bezdarbības, īstenojot valsts varu;

- c) īpašuma tiesības, kas izriet no laulības attiecībām vai no attiecībām, kuras šādām attiecībām piemērojamajos tiesību aktos uzskata par tādām, kam ir laulībām pielīdzināmas sekas;
- d) testamentus un mantošanas, tostarp uzturēšanas saistības, kas rodas nāves gadījumā;
- e) prasījumus pret parādnieku, saistībā ar kuru ir uzsākta bankrota procedūra, procedūra, kas saistīta ar maksātnespējīgu uzņēmumu vai citu juridisko personu likvidāciju, tiesas rīkojums, mierizlīgums vai līdzīga procedūra;
- f) šķīrējtiesas.

Ir izslēgtas arī dažas īpaši aizsargātu bankas kontu kategorijas.

Pieejama **fiziskām personām un saimnieciskās darbības veicējiem** gadījumos, kad konts Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma (turpmāk - **Apķīlāšanas rīkojums**) piemērošanas dienā atrodas citā ES dalībvalstī, nevis tajā, kurā atrodas kreditora domicils, vai kurā atrodas tiesa, kurā iesniegts pieteikums par Apķīlāšanas rīkojumu.

Apķīlāšanas rīkojums ir alternatīvs nacionālām procedūrām un neaizstāj tās. Tas nav izpildes līdzeklis, bet gan aizsardzības pasākums.

Apķīlāšanas rīkojuma procedūra nav pieejama kreditoriem vai bankas kontiem, kuri atrodas Dānijā.

Procedūra

Procedūra ir pieejama pirms tiesvedības uzsākšanas pēc būtības pret parādnieku jebkurā tiesvedības stadijā vai pēc tam, kad kreditors ir ieguvis tiesas nolēmumu, tiesas izlīgumu vai publisku aktu, kurā parādniekam liek maksāt prasījumu. Advokāta vai cita juridiskās profesijas pārstāvja pārstāvība nav obligāta. Tiesa, kuras kompetencē ir izdot Apķīlāšanas rīkojumu, parasti ir tā, kura ir kompetenta lemt par strīdu pēc būtības. Ja parādnieks ir patērētājs, tiesa, kas ir kompetenta izdot Apķīlāšanas rīkojumu, ar kuru paredzēts nodrošināt prasījumu saistībā ar patērētāja līgumu, ir vienīgi tās ES dalībvalsts tiesa, kurā atrodas parādnieka domicils.

Visos gadījumos kreditoram ir jāsniedz pierādījumi, lai pārliecinātu tiesu, ka pastāv reāls risks, kas attaisno nepieciešamību apķīlāt parādnieka kontu. Ja kreditors pieprasa Apķīlāšanas rīkojumu pirms tiesas nolēmuma taisīšanas par lietu pēc būtības, kreditoram jāsniedz pietiekami pierādījumi par iespējamību, ka prasījums varētu būt apmierināts.

- Pieteikumu par Apķīlāšanas rīkojumu kopā ar visiem apliecinājošiem dokumentiem iesniedz, izmantojot standartizētu veidlapu.
- Dažādām procesuālajām darbībām ir noteikts stingrs laika grafiks atkarībā arī no tā, vai parādnieks jau ir saņēmis spriedumu saistībā ar lietas izspiešanu pēc būtības.
- Kreditors var pārsūdzēt atteikumu izdot Apķīlāšanas rīkojumu.
- Lai nodrošinātu Apķīlāšanas rīkojuma pārsteiguma efektu un lietderību, parādnieks netiek informēts pirms tā īstenošanas.

Pieteikumā jānorāda pieteikuma iesniedzēju identificējošie dati (vārds, dzimšanas datums, identifikācijas kartes numurs, juridiskās personas reģistrācijas numurs u.c.), prasījuma summa, bankas rekvizīti, bet ne obligāti konkrētās bankas konta dati (kā, piemēram, bankas konta numurs). Kreditors, kurš nezina parādnieka konta informāciju, noteiktos apstākļos var lūgt tiesu iegūt konta informāciju no izraudzītajām iestādēm izpildes dalībvalstī.

Apķīlāšanas rīkojuma atzīšana, izpildāmība un izpilde

Apķīlāšanas rīkojums, kas izdots kādā ES dalībvalstī saskaņā ar šo regulu, jāatzīst un jāizpilda citā ES dalībvalstī bez kādas īpašas procedūras vai izpildāmības deklarācijas. Apķīlāšanas rīkojums tiek paziņots izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei. Izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde Apķīlāšanas rīkojumu paziņo bankai, kuras pienākums ir attiecīgās summas glabāt parādnieka bankas kontos.

Bankai ir pienākums, izmantojot standartizētu veidlapu, informēt, vai Apķīlāšanas rīkojuma izpilde novedusi pie parādnieka naudas līdzekļu apķīlāšanas. Kreditora pienākums ir lūgt atbrīvot visus ieķīlātos naudas līdzekļus, kas pārsniedz Apķīlāšanas rīkojumā noteikto summu. Dažas summas var būt atbrīvotas no apķīlāšanas saskaņā ar izpildes dalībvalsts normatīviem aktiem, t.i., summas, kas nepieciešamas parādnieka un viņa ģimenes iztikas nodrošināšanai.

Parādnieka aizsardzības pasākumi

Lai līdzsvarotu iepriekšējās tiesas sēdes neesamību, parādniekam ir paredzēti šādi drošības pasākumi pret Apķīlāšanas rīkojuma ļaunprātīgu izmantošanu:

- a) **tiesiskās aizsardzības līdzekļi** - tostarp pārsūdzības tiesības, tiesības celt iebildumus un tiesības lūgt pārskatīt Apķīlāšanas rīkojumu – saistībā ar to, lai varētu apstrīdēt Apķīlāšanas rīkojumu, tiklīdz parādnieks ir informēts par viņa kontu apķīlāšanu;
- b) noteikumus par kreditora **nodrošinājuma sniegšanu** — nodrošinātu, ka parādniekam atlīdzinās jebkādus Apķīlāšanas rīkojuma īstenošanas rezultātā nodarītos zaudējumus;
- c) noteikumi par **kreditora atbildību** par jebkādiem zaudējumiem, ko parādniekam kreditora vainas dēļ ir radījis Apķīlāšanas rīkojums.

Veidlapas

Lai veiktu iepriekš minētās procedūras, ir izstrādātas deviņas īpašas Apķīlāšanas rīkojuma veidlapas, kas ietvertas Īstenošanas regulā (ES) 2016/1823.

Citi noteikumi

Šī regula attiecas arī uz dažādiem saistītiem jautājumiem, tostarp juridisko pārstāvību; tiesas nodevām; izdevumiem, kas rodas bankām; iestāžu iekasētajām maksām; datu aizsardzību; un dokumentu valodu.

Aplūkojamā regula neskar tiesību normas, kas saistītas ar līdzīgiem jautājumiem, kas reglamentēti citos juridiskajos instrumentos kā, piemēram, Regulā (EK) Nr. 1393/2007

(par dokumentu izsniegšanu) un Regulā (EK) Nr. 1206/2001 (par pierādījumu iegūšanu).

Maksātnespēja

Regula 2015/848 – Maksātnespējas procedūras

Regulas mērķis: nodrošināt efektīvu pārvaldību maksātnespējas procedūrai, kurā iesaistīta fiziskā persona vai saimnieciskās darbības veicējs, kurš darbojas vai kuram ir finanšu intereses citā ES dalībvalstī, nevis tajā, kurā parasti atrodas.

Regulas piemērošanas joma: šo regulu piemēro procedūrām, kurās iesaistīti visi vai ievērojams skaits parādnieka kreditoru, pamatoti ar maksātnespējas normatīviem aktiem un kurās glābšanas, parāda korekcijas, reorganizācijas vai likvidācijas nolūkā:

- a) parādniekam pilnīgi vai daļēji ir atsavināti aktīvi un ir iecelts maksātnespējas procesa administrators;
- b) parādnieka aktīvus un darījumus kontrolē vai uzrauga tiesa; vai
- c) procedūras ir pagaidu atliktas, lai ļautu veikt sarunas starp parādnieku un tā kreditoriem ar noteikumu, ka
 - šīs procedūras paredz piemērotus pasākumus, lai aizsargātu kreditoru kopumu un,
 - ja netiek panākta vienošanās, tiek veiktas pirms vienas no procedūrām, kas minētas augstāk.

Regula attiecas uz “preventīvām” maksātnespējas procedūrām, kas pieejamas saskaņā ar nacionālām tiesībām un kuras var uzsākt agrīnā stadijā, lai uzlabotu parādnieka glābšanas iespējas. Šīs procedūras katrai dalībvalstij ir uzskaitītas A pielikumā. Tas attiecas arī uz plašāku personu maksātnespējas procedūru klāstu.

Regula neattiecas uz Dāniju.

Regulā ir izklāstīti ES mēroga noteikumi, lai noteiktu:

- a) kurai tiesai ir piekritība uzsākt maksātnespējas lietu;
- b) piemērojamās nacionālās tiesības;
- c) tiesas nolēmuma atzīšana, ja sabiedrība, tirgotājs vai fiziska persona kļūst maksātnespējīga.

Piekritība

Maksātnespējas procedūra notiek tās ES dalībvalsts tiesās, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs. Par to prezumējama:

- juridiskās adreses atrašanās vieta sabiedrības vai juridiskās personas gadījumā;
- galvenā darbības vieta, ja fiziskā persona īsteno saimniecisko vai profesionālo darbību;
- pastāvīgā dzīvesvieta jebkuras citas fiziskas personas gadījumā.

Šīs prezumpcijas nav piemērojamas, ja noteiktā laika periodā pirms maksātnespējas procedūras uzsākšanas (pirmajos divos gadījumos 3 mēneši un trešajā – 6 mēneši) ir mainījušās minētās vietas.

Ja parādnieka darbības vieta ir citā ES dalībvalstī, nevis tajā, kurā atrodas viņa galveno interešu centrs, maksātnespējas procedūru pret viņu var ierosināt arī šajā citā ES dalībvalstī. Tomēr šajā gadījumā tā būtu “sekundārā maksātnespējas procedūra” un attiektos tikai uz šajā dalībvalstī esošiem aktīviem.

Piemērojamais likums

Parasti piemērojamais likums ir tās valsts normatīvie akti, kurā notiek maksātnespējas procedūra. Šie normatīvie akti reglamentē maksātnespējas procedūras sākšanas un izbeigšanas noteikumus un to norisi. Šie normatīvie akti nosaka, tostarp:

- a) pret kuriem parādniekiem var veikt maksātnespējas procedūru;
- a) aktīvus, kas veido daļu no maksātnespējīgā parādnieka mantas;
- b) kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas;
- c) personu (-as), kura (-as) sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus.

Atzīšana un izpilde

Tiklīdz spriedums par maksātnespējas procedūras uzsākšanu vienā ES dalībvalstī stājas spēkā, tas ir jāatzīst visās pārējās ES dalībvalstīs ar tādu pašu tiesisku spēku.

Maksātnespējās reģistri

Lai labāk nodrošinātu, ka kreditori un tiesas saņem atbilstošu informāciju un nepieļautu paralēlu procedūru sākšanu, ES dalībvalstīm ir jāpublicē attiecīga informācija par pārrobežu maksātnespējas procedūrām publiski pieejamā tiešsaistes reģistrā. Šie reģistri tiks savstarpēji savienoti, izmantojot Eiropas e-tiesiskuma portālu saskaņā ar ES datu aizsardzības noteikumiem.

Grupas maksātnespējas procedūra

Šī regula rada īpašu pieeju sabiedrības grupas dalībnieku maksātnespējas risināšanai. Šī pieeja pamatojas uz šādiem aspektiem:

- noteikumi, kas nosaka, ka dažādiem maksātnespējas procesa administratoriem un iesaistītajām tiesām jāsadarbojas un jāsazinās savā starpā;
- ierobežotas maksātnespējas procesa administratora tiesības celt prasību maksātnespējas procedūrā, kas attiecas uz citu tās pašas grupas dalībnieku;
- īpaša sistēma maksātnespējas procedūru koordinēšanai attiecībā uz vienu un to pašu sabiedrību grupu (“grupas koordinācijas procedūra”).

Publiskie dokumenti

Regula 2016/1191 – Publiskie dokumenti (brīva dokumentu aprīte)

Regulas mērķis: samazināt birokrātiju un izmaksas personām, uzrādot vienas ES dalībvalsts iestādēm publisku dokumentu, kuru izdevušas citas ES dalībvalsts iestādes. Īstenojot šos mērķus, regula veicina ES personu brīvu pārvietošanos un nodrošina publisko dokumentu brīvu aprīti.

Regulas piemērošanas joma: regula attiecas uz publiskiem dokumentiem, tostarp administratīviem dokumentiem, notariāliem aktiem, tiesas nolēmumiem un konsulāriem dokumentiem, kuri attiecas uz noteiktu faktu konstatēšanu. Tā atceļ *Apostille* prasību un vienkāršo formalitātes attiecībā uz apliecinātām kopijām un tulkojumiem.

Šo regulu piemēro publiskiem dokumentiem, kuru galvenais mērķis ir konstatēt vienu vai vairākus no šādiem faktiem:

- dzimšanas faktu;
- to, ka persona ir dzīva;
- miršanas faktu;
- vārdu un uzvārdu;
- laulību, tostarp spēju doties laulībā un ģimenes stāvokli;
- laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu;
- reģistrētas partnerattiecības, tostarp spēju stāties reģistrētās partnerattiecībās un reģistrētu partnerattiecību statusu;
- reģistrēto partnerattiecību izbeigšanu, reģistrēto partneru atšķiršanu vai reģistrēto partnerattiecību atzīšanu par neesošām;
- vecāku statusu;
- adopciju;
- domicilu un/vai uzturēšanās vietu;
- valstspiederību;
- tiesības balsot un kandidēt Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās.

Regula attiecas vienīgi uz publiskā dokumenta autentiskumu, nevis uz tā satura vai seku atzīšanu. Regula neuzliek ES dalībvalstīm nekādu pienākumu atzīt publiska dokumenta satura tiesisko spēku, bet tikai darbojas kā pietiekams pierādījums apstākļu kopumam, tostarp tiesiskas attiecības pastāvēšanai saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kas izdevusi publisko dokumentu.

Atbrīvojums no *Apostille* prasības

Jomās, uz kurām attiecas regula, personai uzrādot ES dalībvalsts iestādēm publisku dokumentu, ko izdevušas citas ES dalībvalsts iestādes, saņēmējas iestādes nevar pieprasīt, lai uz dokumenta būtu *Apostille* zīmogs (*Apostille* zīmogs ir paredzēts, lai pierādītu ārvalstī izdota publiska dokumenta autentiskumu).

Apliecinātas kopijas

ES dalībvalstis var pieprasīt uzrādīt publiskā dokumenta oriģinālu vai tā apliecinātu kopiju, bet ne abus vienlaikus. Ja ES dalībvalsts pieņem apliecinātas kopijas uzrādīšanu dokumenta oriģināla vietā, tai ir jāpieņem citā ES dalībvalstī izgatavota apliecināta kopija.

Tulkojumi

ES dalībvalsts, kurā tiek uzrādīts publiskais dokuments, nevar pieprasīt tulkojumu, ja publiskais dokuments ir sagatavots vienā no ES dalībvalsts oficiālajām valodām vai neoficiālā valodā, kuru ES dalībvalsts var atzīt par pieņemamu.

Turklāt tulkojumu nevar pieprasīt, ja publiskajam dokumentam ir pievienota daudzvalodu standarta veidlapa. Šāds noteikums ir piemērojams, ja iestāde, kurai publiskais dokuments tiek uzrādīts, uzskata, ka veidlapā iekļautā informācija ir pietiekama publiskā dokumenta apstrādei.

Daudzvalodu standarta veidlapas

Regula ievieš izvēles daudzvalodu standarta veidlapas visās ES valodās. Citas ES dalībvalsts personas veidlapas var iesniegt kā tulkošanas palīg līdzekli, kas pievienoti publiskajam dokumentam, lai izvairītos no tulkošanas prasībām. Ja iesniegtajam publiskajam dokumentam ir pievienota daudzvalodu standarta veidlapa, saņēmēja ES dalībvalsts iestāde var pieprasīt dokumenta tulkojumu tikai izņēmuma gadījumos. Ja pastāv šādi ārkārtas apstākļi un saņēmēja ES dalībvalsts iestāde pieprasa apstiprinātu tulkojumu, tai ir jāpieņem apliecināts tulkojums, kas veikts citā ES dalībvalstī.

Daudzvalodu standarta veidlapas kā publisko dokumentu tulkošanas palīg līdzeklis ir pieejamas dokumentiem, kas attiecas uz:

- (a) dzimšanas faktu;
- (b) to, ka persona ir dzīva;
- (c) miršanas faktu;
- (d) laulību (tostarp spēju doties laulībā un ģimenes stāvokli);
- (e) reģistrētām partnerattiecībām (tostarp spēju stāties reģistrētās partnerattiecībās un reģistrētu partnerattiecību statusu);
- (f) domicilu un/vai uzturēšanās vietu;
- (g) sodāmības neesamību.

Dokumentu viltojumi

Regula nosaka sadarbības mehānismu starp ES dalībvalstu iestādēm, lai cīnītos pret publisku dokumentu viltojumiem. Sadarbības mehānisma pamatā ir IT sistēma (Iekšējā tirgus informācijas sistēma jeb “*IMI*”). Sadarbības mehānisms ļauj saņēmējas ES dalībvalsts iestādēm vērsties pie izdevējas ES dalībvalsts iestādēm, ja tām ir pamatotas šaubas par personas uzrādītā publiska dokumenta autentiskumu.

Administratīvā sadarbība

Regula nosaka administratīvās sadarbības veicināšanu dokumentu autentiskuma pārbaudei. Šīs regulas vajadzībām katrai ES dalībvalstij ir jāizraugās vismaz viena centrālā iestāde, kas pilda ar šīs regulas piemērošanu saistītās funkcijas. *IMI* ir pieejama dalībvalstu kompetentajām iestādēm regulas mērķiem, lai atvieglotu saziņu ar līdzīgām iestādēm ES (EEZ).

Publiskā dokumenta autentiskuma pārbaude

Ja dalībvalsts iestādei, kurai uzrāda publisku dokumentu (vai tā apliecinātu kopiju), ir pamatotas šaubas par šī publiskā dokumenta autentiskumu, tā šaubu kļiedēšanai veic šādus pasākumus:

- pārbauda pieejamos dokumentu paraugus *IMI* repositoriņā,
- ja šaubas netiek kļiedētas, iesniedz informācijas pieprasījumu, izmantojot *IMI*:
 - a) iestādei, kura izdeva publisko dokumentu, vai - attiecīgā gadījumā - iestādei, kas sagatavoja apliecināto kopiju, vai abām; vai
 - b) atbilstīgajai centrālajai iestādei.